

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W GDAŃSKU

LGD.410.14.2.2024

Pani
Anna Stelmaszyk-Świerczyńska
Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni

Urząd Morski w Gdyni
ul. Bernarda Chrzanowskiego 10
81-338 Gdynia

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/054 – Prawne uwarunkowania lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych w Polsce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Morski w Gdyni, ul. Bernarda Chrzanowskiego 10, 81-338 Gdynia (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Stelmaszyk-Świerczyńska, Dyrektor Urzędu Morskiego, od 16 stycznia 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Wiesław Piotrkowski, Dyrektor Urzędu Morskiego, od 20 lipca 2016 r. do 29 listopada 2022 r. i od 1 grudnia 2022 r. do 15 stycznia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Identyfikowanie barier prawnych w zakresie lokalizacji i budowy morskich elektrowni wiatrowych mogących ograniczać rozwój energetyki wiatrowej. 2. Przygotowanie, procedowanie, monitorowanie i prowadzenie ewaluacji projektów planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 (do dnia zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie – jeżeli dotyczyły działalności objętej kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Hanna Rybczyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/79/2024 z 16 maja 2024 r. 2. Alicja Szczepaniak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/117/2024 z 08 lipca 2024 r.

(akta kontroli str.1-2, 425-426)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

NIK pozytywnie ocenia działalność Urzędu w badanym zakresie.

Dyrektor Urzędu, bazując na informacjach i raportach pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, prawidłowo i rzetelnie podejmował działania w celu zmniejszenia barier prawnych dotyczących lokalizacji i budowy morskich elektrowni wiatrowych w Polsce. Informacje te zostały prawidłowo przeanalizowane przez pracowników Urzędu. Skutkiem tego była m.in. ściślejsza współpraca z innymi odpowiedzialnymi instytucjami, która zaowocowała korzystnymi rozwiązaniami w projektach, a także zmianą w strukturze organizacyjnej Urzędu, mającą na celu ułatwienie kontaktu z Urzędem w celu załatwiania spraw związanych z morskimi farmami wiatrowymi

Cele i zadania dotyczące sporządzania projektów planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej zostały prawidłowo wyodrębnione i zrealizowane. Badany temat nie był przedmiotem petycji, skarg lub wniosków. Nie prowadzono również zadań audytowych lub kontroli wewnętrznej tego obszaru.

Pośród 11 prowadzonych przez Urząd projektów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, żaden nie ustalał lokalizacji morskich elektrowni wiatrowych. Jeden projekt był pośrednio związany z lokalizacją i budową elektrowni wiatrowych. Wszelkie uwagi, wnioski i opinie do tego projektu zostały prawidłowo i rzetelnie przeanalizowane, a następnie opublikowane. Przed upływem obowiązującego terminu przystąpiono do aktualizacji jedyne zatwierdzonego „Planu zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich w skali 1:200000” z 2021 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Identyfikowanie barier prawnych w zakresie lokalizacji i budowy morskich elektrowni wiatrowych, mogących ograniczać rozwój energetyki wiatrowej.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2022-2024 Urząd nie opracowywał dokumentów dotyczących barier prawnych w zakresie lokalizacji i budowy morskich elektrowni wiatrowych mogących ograniczać rozwój energetyki wiatrowej.

Informacja nt. takich barier została przekazana Urzędowi przez Ministerstwo Infrastruktury w raporcie „Potencjał Morskiej Energetyki Wiatrowej w Polsce”⁴. W raporcie wskazano m.in. na konieczność działań w trzech obszarach:

1. zmiany regulacyjne, legislacyjne i usprawnienia administracyjne oraz wsparcie lokalnego łańcucha dostaw,
2. usunięcie infrastrukturalnych barier rozwoju Morskiej Energetyki Wiatrowej,
3. współpraca międzynarodowa krajów basenu Morza Bałtyckiego.

Głównie – wg raportu – było to uzależnione od zmiany regulacji i strategicznych dokumentów definiujących główne cele i możliwości rozwoju Morskiej Energetyki

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Pismo znak DGM-3.02010.30.2022 z 05.12.2022 r.

Wiatrowej w Polsce (tj. PEP2040⁵, ustawy Offshore⁶ i ustawy o obszarach morskich⁷, PZPPOM⁸).

(akta kontroli str. 581-586, 685-693)

Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że organy administracji morskiej działają w oparciu o regulacje ustawowe w odniesieniu do m.in. tematyki energetycznej, głównie w zakresie zagospodarowania i użytkowania (eksploatacji obszarów morskich). Podczas realizacji ww. zadań, w Urzędzie zdiagnozowano m.in. następujące bariery i problemy:

- a) Trudności w zaplanowaniu korytarzy dla kabli odprowadzających energię z morskich farm wiatrowych na ląd w opracowywanych projektach planów zagospodarowania obszarów morskich. Dyrektor wskazała lukę (barierę) związaną z brakiem dokumentu na poziomie krajowym, który by określał miejsca przyłączenia / odbioru energii z farm wiatrowych na morzu.
- b) Wskazywana przez inwestorów zbyt mała ilość obszarów morskich, na których dopuszczone były, zgodnie z planem zagospodarowania, morskie farmy wiatrowe. Analizy tego problemu (zbyt mała ilość) mogą być potwierdzone lub zdementowane na poziomie analiz rządowych (ministerialnych).
- c) Wskazana w zaleceniach NIK z 2022 r.⁹ potrzeba dalszych, po wprowadzeniu ustawy Offshore, uproszczeń postępowań administracyjnych związanych z inwestycjami w morską energetykę wiatrową.

(akta kontroli str.637-641)

W Ocenie Skutków Regulacji PZPPOM w pkt 12¹⁰ wskazano, że istnieje potrzeba szybszej, niż to wynika z ustawy o obszarach morskich rewizji planu. Na polecenie Ministra Infrastruktury, Urząd przystąpił do realizacji tego zadania, o czym szerzej w pkt. 2.3. Wystąpienia.

(akta kontroli str. 694-717)

Dyrektor wydał cztery zarządzenia związane z pracami badawczymi prowadzonymi na morzu w związku z planowanymi farmami wiatrowymi¹¹. W okresie objętym kontrolą nie wydał zarządzeń/komunikatów w sprawie lokalizacji i budowy morskich farm wiatrowych.

⁵ Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.

⁶ Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej z morskich farm wiatrowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 182)

⁷ Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1125).

⁸ Plan zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich w skali 1:200 000, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000 (Dz. U. z 2021 r. poz.935 ze zm.) – dalej: "rozporządzenie RM z dnia 14.04.2021 r."

⁹ Informacja o wynikach kontroli LGD.430.001.2022 Nr ewid. 13/2022/P/21/065/LGD ROZWÓJ MORSKIEJ ENERGETYKI WIATROWEJ, Warszawa dnia 12.04.2022 r.

¹⁰ file:///C:/Users/alszc/AppData/Local/Temp/POM_v2_projekt_rozporzadzenia_OSR.pdf

¹¹ Zarządzenie Porządkowe nr 17 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 7 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia strefy czasowo zamkniętej (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4143) zmienione Zarządzeniem Porządkowym nr 22 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 30 października 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Pom., poz. 4718) – obowiązujące w okresie od 7 września 2023 r. do dnia 15 grudnia 2023 r.; Zarządzenie Porządkowe nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie wyznaczenia strefy czasowo zamkniętej (Dz. Urz. Woj. Pom., poz. 476) – obowiązujące w okresie od 1 lutego 2024 r. do 30 kwietnia 2024 r.; Zarządzenie Porządkowe nr 9 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 13 maja 2024 r. w sprawie wyznaczenia strefy czasowo zamkniętej (Dz. Urz. Woj. Pom., poz. 2458) – obowiązujące od 1 czerwca 2024 r.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy zarządzenia Dyrektora Urzędu w sprawie Regulaminu organizacyjnego¹², w których uregulowano m.in. organizację spraw dotyczących lokalizacji i budowy morskich farm wiatrowych. Do maja 2024 r., za nadzór i koordynację działań eksperckich związanych z budową i eksploatacją morskich farm wiatrowych w polskich obszarach morskich odpowiadał Zastępca Dyrektora do spraw Inspekcji Morskiej, a za sprawowanie nadzoru nad sporządzaniem projektów planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej – Zastępca Dyrektora do spraw Technicznych.

Od maja 2024 r. w Pionie ogólnym Urzędu wyodrębniono Biuro ds. Morskiej Energetyki Wiatrowej, do zakresu działania którego należało m.in.: wydawanie pozwoleń na układanie i utrzymywanie morskich kabli na morzu dla morskich farm wiatrowych, przygotowywanie opinii do wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej, opiniowanie wniosków o wydanie pozwoleń na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp dla morskich farm wiatrowych, prowadzenie postępowań i koordynacja działań w sprawie wydania decyzji dla morskich farm wiatrowych, organizacja wszelkich działań i współpraca w zakresie postępowań Urzędu dotyczących morskich farm wiatrowych i infrastruktury przyłączeniowej, pełnienie roli punktu kontaktowego dla inwestorów oraz innych organów w zakresie spraw związanych z morską energetyką wiatrową, współpraca z organami i instytucjami administracji publicznej, inwestorami, uczelniami wyższymi, placówkami naukowymi oraz innymi podmiotami i służbami zaangażowanymi w proces rozwoju morskiej energetyki wiatrowej.

(akta kontroli str.260-424, 659-684)

1.2. Wobec posiadanej wiedzy nt. zidentyfikowania barier i problemów Urząd podjął następujące działania:

- a) Odnosnie trudności w zaplanowaniu korytarzy dla kabli odprowadzających energię z morskich farm wiatrowych na ląd w opracowywanych projektach planów zagospodarowania obszarów morskich – w ramach opracowywania przez Urząd projektu planu zagospodarowania przestrzennego obszaru morskiego dla wód przyległych do brzegu morskiego na odcinku od Władysławowa do Łeby podjęto próby współpracy z Polskimi Sieciami Energetycznymi (dwa spotkania) oraz z Ministerstwem Infrastruktury. Ostatecznie wyznaczono w projekcie planu zagospodarowania (projekt przekazany do Ministra Infrastruktury w dniu 5 czerwca 2023 r.¹³) dwa akweny o funkcji podstawowej I „infrastruktura techniczna” przeznaczone przede wszystkim dla obiektów i urządzeń infrastruktury przesyłu energii elektrycznej. Ponadto w kartach dla tych akwenów wpisano inwestycje celu publicznego „przygotowanie i realizacja inwestycji w zakresie ułożenia i utrzymywania kabli odprowadzających energię elektryczną z zespołu morskich farm wiatrowych”.
- b) Odnosnie wskazywanej przez inwestorów zbyt małej ilości obszarów morskich, na których dopuszczone były morskie farmy wiatrowe – Urząd przystąpił (zgodnie z poleceniem Ministra Infrastruktury) do wcześniejszego opracowania Raportu o stanie zagospodarowania obszarów morskich¹⁴. Raport ma na celu ocenę aktualności obowiązującego planu zagospodarowania obszarów morskich oraz określenie potrzeby i propozycji zakresu zmian w tym planie

¹² Załącznik do zarządzenia wewnętrznego Nr 24 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 20 kwietnia 2020r. Załącznik do zarządzenia wewnętrznego Nr 44 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 6 września 2023 r. Załącznik do zarządzenia wewnętrznego nr 23 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 28 maja 2024 r.

¹³ Wg stanu na 14 października 2024 r. projekt nie został zatwierdzony przez Ministra Infrastruktury.

¹⁴ Wg stanu na 14 października 2024 r. Raport był w trakcie przygotowywania.

(z uwzględnieniem sektora morskiej energetyki wiatrowej). Na podstawie przedłożonego Raportu Minister Infrastruktury podejmie decyzję o przystąpieniu do zmiany planu oraz o zakresie niezbędnych zmian.

- c) Odnosnie dalszych uproszczeń postępowań administracyjnych związanych z inwestycjami w morską energetykę wiatrową – w Urzędzie nastąpiła zmiana struktury organizacyjnej (tj. utworzono Biuro ds. Morskiej Energetyki Wiatrowej) mająca na celu ułatwienie kontaktu z Urzędem, w celu załatwiania spraw związanych z morskimi farmami wiatrowymi.

(akta kontroli str.483-486, 637-641)

- 1.3. W Planach działalności komórki organizacyjnej: Inspektorat Nadzoru Zabudowy i Zagospodarowania Przestrzennego w latach 2022, 2023 i 2024 wskazano jednakowy cel: „Zapewnienie opracowywania planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich” i procesy ISO: planowania zagospodarowania polskich obszarów morskich PS40a; określania warunków zagospodarowania i wykorzystania obszarów morskich, pasa nadbrzeżnego portów i przystani morskich PS 40b; zarządzania gruntami będącymi w dyspozycji Dyrektora Urzędu oraz gruntami Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego położonych w pasie nadbrzeżnym PS 40C.

(akta kontroli str. 612-614, 621-636)

Wg Sprawozdań z działalności komórki Inspektoratu Nadzoru Zabudowy i Zagospodarowania Przestrzennego, tj. komórki bezpośrednio realizującej zadania związane z budową i eksploatacją morskich farm wiatrowych w polskich obszarach morskich, za lata 2022 i 2023 cele procesów – i tym samym cel działalności tej komórki – zostały w pełni zrealizowane. Przyjęto do planu następujące mierniki:

1. Wskaźnik liczby zrealizowanych i rozpoczętych etapów do ogólnej liczby etapów opracowania planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich (w %).

Na potrzeby kalkulacji tego wskaźnika Urząd przyjął następujące etapy opracowywania planów zagospodarowania obszarów morskich:

- 1) Zebranie istniejącej wiedzy o obszarze (dane oceanograficzne, przyrodnicze, geologiczne, dot. obecnego sposobu wykorzystania obszarów morskich);
- 2) Opracowanie studium uwarunkowań (powyższe dane + zestawienie krajowych, międzynarodowych aktów prawnych, zagosp. strefy brzegowej, wydane pozwolenia na wznoszenie sztucznych wysp i kabli, wnioski dot. planowanego sposobu wykorzystania morza, synteza uwarunkowań);
- 3) Projekt PZPPOM (strefa ekonomiczna, morze terytorialne, morskie wody wewnętrzne Zatoki Gdańskiej);
- 4) Projekt planu zagospodarowania przestrzennego Zalewu Wiślanego;
- 5) Projekty planów zagospodarowania przestrzennego dla wód portowych (Gdańsk, Gdynia, Władysławowo, Hel, Elbląg);
- 6) Projekty planów szczegółowych (m.in. dla Zatoki Gdańskiej, obszaru na wschód od Ławicy Słupskiej);

Do 30 czerwca 2024 r. zrealizowano etapy: 1, 2, 3 oraz rozpoczęto etapy: 4, 5, 6. Źródłem danych do miernika były: opublikowane na stronie www Studium uwarunkowań oraz protokół odbioru, Rozporządzenie RM z dnia 14.04.2021 r., zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzania projektów planów oraz zawarte umowy z wykonawcami.

2. Wskaźnik procentowy ilości wydanych decyzji w stosunku do wszystkich wniosków spełniających wymogi ustawowe (w %) – stu procentowe

wykonanie zostało potwierdzone przez NIK na podstawie szczegółowych badań losowo wybranych pięciu spraw¹⁵.

3. Wskaźnik procentowy ilości zawartych umów i porozumień w stosunku do wszystkich wniosków spełniających wymogi ustawowe (w %) – do Urzędu nie wpłynęły wnioski o zawarcie umów i porozumień.

(akta kontroli str. 60-259, 476-482, 609, 618-620, 650-656)

- 1.4. W latach 2022-2024 nie wpłynęły do Urzędu petycje, skargi lub wnioski dotyczące prawnych uwarunkowań lokalizacji i budowy morskich elektrowni wiatrowych.

(akta kontroli str. 566-580)

- 1.5. W latach 2022-2024 w Urzędzie nie wykonywano zadań audytowych w zakresie sporządzenia projektów planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej.

(akta kontroli str.594-608)

W sprawie przyczyn niewyodrębnienia tematu planowania i zagospodarowania przestrzennego w planach audytów, Kierownik Zespołu ds. Audytu Wewnętrznego Urzędu wyjaśniła, że plany audytu były opracowywane na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu¹⁶, tj. w pierwszej kolejności wykonano analizę ryzyka w odniesieniu do wszystkich obszarów działalności Urzędu z uwzględnieniem priorytetów kierownika jednostki i komitetu audytu, a także biorąc pod uwagę stan zatrudnienia w komórce ds. audytu wewnętrznego (1,8 etatu). Sporządzanie projektów planów było w niskiej kategorii ryzyka.

(akta kontroli str.584-608, 730-731)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

NIK pozytywnie ocenia realizację zadań Dyrektora Urzędu w badanym obszarze. Informacje pozyskane przez Urząd o barierach prawnych w zakresie lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych w Polsce pochodziły ze źródeł zewnętrznych. Informacje te zostały prawidłowo przeanalizowane przez pracowników Urzędu. Posiadane informacje w tym temacie były poddawane opiniowaniu przy zestawianiu uwag do każdego projektu. Odpowiedzialne komórki Urzędu prawidłowo zrealizowały zaplanowane cele i zadania dotyczące sporządzania projektów planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej. Do Urzędu nie wpłynęły petycje, skargi lub wnioski dotyczące prawnych uwarunkowań lokalizacji i budowy morskich elektrowni wiatrowych. W zakresie badanej tematyki w Urzędzie nie wskazano zadań audytowych lub kontroli wewnętrznej, co wynikało z niskiej oceny ryzyka tego zadania.

¹⁵ Na podstawie dostarczonego „Wykazu spraw związanych z budową farm wiatrowych na obszarach morskich, procedowanych w latach 2022-2024 (do 30.06) w Inspektoracie Nadzoru Zabudowy i Zagospodarowania Przestrzennego”: z 2022 r. poz. 25, z 2023 r. poz. 4 i 17 i z 2024 r. poz. 3 i 5.

¹⁶ Dz.U. z 2018 r., poz.506

OBSZAR	2. Przygotowanie, procedowanie, monitorowanie i prowadzenie ewaluacji projektów planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej
Opis stanu faktycznego	2.1. W 2021 r. został przyjęty plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący wody morskie, tj. PZPPOM. Do dnia zakończenia kontroli był to jedyny zatwierdzony plan obejmujący wody morskie. (akta kontroli str.718-729) Projekty planów morskich zostały umieszczone na stronie internetowej Urzędu¹⁷. W latach 2022-2024 trwała procedura planistyczna związana z opracowywaniem 11 projektów planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich (pięć projektów dla wód portowych: Gdańska, Gdyni, Helu, Elbląga, Władysławowa, dwa projekty planu dla: Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej, jeden dla wód przyległych do brzegu morskiego na odcinku od Władysławowa do Łeby, trzy dla wód wewnętrznych dla portów morskich: Łeba, Ustka i Rowy). (akta kontroli str. 718-729) Spośród 11 projektów, żaden nie ustalał lokalizacji morskich elektrowni wiatrowych, gdyż projekty planów nie obejmowały wyłącznej strefy ekonomicznej, gdzie dopuszcza się farmy wiatrowe. Jeden projekt pn. „Projekt planu zagospodarowania przestrzennego dla wód przyległych do brzegu morskiego na odcinku od Władysławowa do Łeby” był pośrednio związany z lokalizacją i budową morskich elektrowni wiatrowych, gdyż w projekcie tym wskazuje się korytarze dla infrastruktury przesyłowej z morskich farm wiatrowych. (akta kontroli str. 657-658, 718-729) Szczegółowe badania dokumentacji związanej z procedowaniem tego projektu potwierdziły, że Dyrektor Urzędu postępował zgodnie z art. 37e ust. 1, art. 37f i art. ustawy o obszarach morskich, tj. m.in.: opublikował na stronie podmiotowej BIP Urzędu informacje o przystąpieniu do sporządzania projektu planu zagospodarowania przestrzennego oraz o możliwości składania uwag i wniosków dotyczących projektu, zawiadomił na piśmie instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu planu, rozpatrzył uwagi i wnioski, wykaz uwag udostępnił w Biuletynie Informacji Publicznej, wystąpił do właściwych organów o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, wystąpił o opinie o projekcie planu do wskazanych w przepisie art. 37e ust. 1 pkt 7 instytucji, uzgadniał projekty planu z właściwymi organami, podał terminowo do publicznej wiadomości informacje o terminie i miejscu wyłożenia tych dokumentów oraz o możliwości składania w tym terminie uwag i wniosków do projektu planu i prognozy oddziaływania na środowisko dla tego projektu oraz zgromadził te uwagi i wnioski, wyłożył projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na okres nie krótszy niż 6 tygodni, a także udostępnił go wraz z prognozą w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Urzędu. Ponadto zorganizowano w trzecim tygodniu wyłożenia tego projektu dyskusję publiczną nad przyjętymi w nim rozwiązaniami. Następnie Urząd rozpatrzył uwagi, wnioski i opinie i wprowadził zmiany do projektu planu wynikające z prognozy oddziaływania na środowisko oraz z uwzględnionych opinii i dokonanych uzgodnień. Projekt został przedstawiony Ministrowi Infrastruktury 13 września 2024 r. wraz z prognozą oddziaływania

¹⁷ https://www.umgdy.gov.pl/plany_morskie/

na środowisko w celu jego przyjęcia. Do dnia zakończenia kontroli projekt nie został opublikowany.

(akta kontroli str. 434-435, 658-659)

2.2. Urząd odniósł się do wszystkich zgłoszonych uwag, wniosków i opinii do Projektu planu zagospodarowania przestrzennego dla wód przyległych do brzegu morskiego na odcinku od Władysławowa do Łeby. Nie wszystkie uwagi wnoszone przez organy oraz interesariuszy (podczas konsultacji społecznych) zostały rozpatrzone przez Urząd zgodnie z wolą wnoszącego. Urząd nie uwzględnił następujących wniosków/uwag:

- a) Ministerstwa Obrony Narodowej Departament Infrastruktury dot. uwzględnienia obszaru ograniczenia dopuszczalnej wysokości zabudowy w stosunku do kompleksu wojskowego nr 4063 w celu zapewnienia warunków do funkcjonowania obiektu wojskowego (trwają prace nad ustaleniem strefy ochronnej o zasięgu ok. 3 km), co Urząd uzasadnił faktem, że zgodnie z pismem MON nr 5223/D z 11.10.2022 kompleks ten posiada strefę ochronną o promieniu 28 km, która nie obejmuje Ustki.
- b) Krajowej Izby Producentów Ryb dot. zasadności umieszczenia zapisów „zakaz wznoszenia sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń: a) utrudniających dostęp do nabrzeży, b) naruszających elementy liniowe infrastruktury technicznej, c) w sposób zagrażający bezpieczeństwu żeglugi”, gdyż zdaniem Urzędu należy zapewnić prawidłowe możliwości rozwoju infrastruktury portowej przy zachowaniu bezpieczeństwa żeglugi.
- c) Bau Invest Service sp. z o.o. przedstawił lokalizację inwestycji celu publicznego (kładka), która obejmuje obszar opracowania. Wg Urzędu studium uwarunkowań, na które powołuje się wnioskodawca przedstawia warianty lokalizacji kładki; kładka została wybudowana w wariantcie 1; kolejna kładka byłaby utrudnieniem dla prawidłowego funkcjonowania portu.
- d) Burmistrza Miasta Ustka:
 - szerokość obszarów UST.14.F i UST.12.F w sąsiedztwie osadnika rzeki Słupi należy zmniejszyć do 2 m. Obszar osadnika pełni dwie funkcje, poza funkcją podstawową - przechwytywaniem rumowiska rzeki Słupia, służy także do żeglugi i cumowania jednostek pływających. Aktualna szerokość obszarów powoduje, że użytkownicy nabrzeży zmuszeni są do regularnego pogłębiania tych obszarów. Zdaniem Urzędu granice akwenów nie mają związku z pogłębianiem tych obszarów. Plan nie reguluje odpowiedzialności za pogłębianie w granicach obszaru objętego planem. Dla osadnika wyznaczono akwen UST.02.Fp; głębokość jest ustalana zarządzeniem dyrektora urzędu morskiego.
 - w uzasadnieniu nie odniesiono się do złego stanu infrastruktury sąsiadującej z akwenem – złego stanu technicznego nabrzeży wymagających przebudowy w celu zachowania swoich funkcji postojowo-przeładunkowych, co ma odzwierciedlenie w braku zapisów w ustaleniach szczegółowych w części dotyczącej inwestycji celu publicznego: "przebudowa nabrzeży portowych". Wg Urzędu, projekt planu nie odnosi się do terenów lądowych, a tym samym do stanu technicznego nabrzeży. Realizacja inwestycji dotycząca przebudowy nabrzeży w granicach opracowania wymaga uzyskania pozwolenia/decyzji właściwego organu. W planie zostały uwzględnione inwestycje, które wynikają z przepisów odrębnych lub zostały wpisane w inne dokumenty strategiczne i planistyczne. Plan dopuszcza przebudowę nabrzeży.

(akta kontroli str. 658-659, 490-565)

Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że dołożyła wszelkich starań, aby opracowywane projekty planów były jak najszerszej konsultowane społecznie. Projekt na każdym etapie był upubliczniony na stronie internetowej i istniała możliwość wnoszenia do niego uwag. Jednakże, biorąc pod uwagę wielkość obszaru objętego projektem planu, liczba interesariuszy poszczególnych planów (prezentujących często rozbieżne postulaty względem planu) oraz liczne uwarunkowania (środowiskowe, prawne itd.), które muszą być uwzględnione przy opracowywaniu planu, nie było możliwe uwzględnienie wszystkich wniosków i uwag. Nie było to również prawnie wymagane. Urząd starannie i w możliwie pełnym zakresie uwzględniał interes społeczny, by proponowane zapisy były rozwiązaniem kompromisowym i akceptowalnym.

(akta kontroli str.615-617)

2.3. Dyrektor Urzędu, w związku z otrzymanym poleceniem Ministra Infrastruktury z 12.02.2024 r.¹⁸, zleciła wcześniej niż wymagał tego przepis art. 37i ust. 1 ustawy o obszarach morskich (tj. co najmniej raz na 10 lat), wykonanie Raportu o stanie zagospodarowania obszarów morskich (na zakończenie kontroli NIK był w trakcie opracowywania). W ramach okresowej oceny PZPPOM Dyrektor Urzędu:

- a) wystąpiła do organów opiniujących i uzgadniających plan o przekazanie informacji dotyczących zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru objętego planem,
- b) zawarła 24 kwietnia 2024 r. umowę z wykonawcą na opracowanie ww. Raportu¹⁹,
- c) w tej samej umowie zleciła analizę skutków realizacji zapisów projektu planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich, w tym: analizę ewentualnych naruszeń postanowień planu, analizę zmian socjoekonomicznych, analizę zmian środowiskowych, co wynikało z zaleceń Prognozy oddziaływania na środowisko planu zagospodarowania (rozdz. 15 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu planu zagospodarowania oraz częstotliwości przeprowadzania tej analizy).

(akta kontroli str.436-475, 487-489, 542-649)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację zadań Dyrektora Urzędu w badanym obszarze. Żaden przygotowywany, procedowany oraz monitorowany przez Urząd projekt planu zagospodarowania przestrzennego nie ustalał lokalizacji elektrowni wiatrowych, natomiast jeden był pośrednio związany z tą lokalizacją. Procedowanie tego projektu przebiegało prawidłowo i rzetelnie. Wszystkie uwagi, wnioski i opinie do tego projektu zostały prawidłowo i rzetelnie przeanalizowane, a następnie opublikowane.

Urząd przystąpił przedterminowo do okresowej oceny PZPPOM.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje również uwag.

¹⁸ Pismo DGM-3.5600.1.2024 z dnia 12.02.2024 r.

¹⁹ Umowa nr INZ.374.2.1.2024.AC z dnia 11.04.2024 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

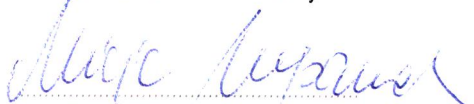
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Gdańsk, 6 listopada 2024 r.

Kontroler
Alicja Szczepaniak
Doradca ekonomiczny

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
p.o. dyrektora
Tomasz Ślaboszowski

podpis

